

به نام خدا

ارزشیابی توسط آزمون صورت می گیرد و آزمون دارای انواع مختلفی است در پمفلت شماره (۱) راجع به استفاده از سوالات چندگزینه ای (MCQ) اطلاعاتی ارائه شد. در این پمفلت طراحی آزمون های صحیح-غلط، جورکردنی و تشریحی جهت مدرسین علوم پزشکی ارائه می گردد.

الف) سوالات صحیح غلط True-False Questions

در این آزمون، تعدادی سوال یا جمله در اختیار دانشجو قرار می گیرد و او صحیح یا غلط بودن آنها را تعیین می کند. این نوع سوالات دارای انواع زیر است:

۱- نوع صحیح یا غلط که سوال به صورت یک جمله خبری است و دانشجو درستی یا نادرستی آن را تشخیص می دهد.

۲- نوع بله- خیر که سوال به صورت جمله پرسشی نوشته می شود و دانشجو جمله را با بله یا خیر معلوم می کند.

۳- نوع اصلاحی که در سوال یک غلط وجود دارد و دانشجو باید غلط را شناسایی و زیر آن خط بکشد.

۴- نوع خوشه ای که در آن، تنه سوال به صورت یک جمله ناتمام نوشته می شود و به دنبال آن تعدادی جواب قرار می گیرد. در این سوال هریک از جواب های پیشنهادی به عنوان صحیح یا غلط مورد قضاوت قرار می گیرد.

در طراحی سوالات صحیح -غلط باید به نکات زیر توجه شود:

۱- سوالات حتی المقدور باید ساده و روشن باشد.

- ۲- صحیح و نادرست بودن جمله باید کاملاً آشکار شود.
- ۳- از کاربرد کلماتی مانند غالباً، هرگز، بعضی اوقات همیشه و هیچ و... خودداری کنید.
- ۴- طول تنه سوالات هم اندازه باشند.
- ۵- سوالات از روی متن کتاب نوشته نشده باشد.
- ۶- از به کاربردن عبارات منفی و یا منفی مضاعف خودداری شود.

ب) سوالات جورکردنی MATCHING QUESTION

این سوالات جزء مفیدترین آزمون های سنجش توانایی حافظه می باشند. در حقیقت این سوالات نوع تغییر یافته سوالات چند گزینه ای است که تعدادی ریشه سوال و پاسخ وجود دارند که دانشجو باید برای هر سوال از ستون مقابل یک پاسخ را انتخاب کند ممکن است یک پاسخ چندین بار انتخاب شود.

در طراحی سوالات جورکردنی باید به نکات زیر توجه شود:

- ۱- تعداد سوالات کمتر از ۵ و بیشتر از ۱۵ نباشد.
- ۲- مطالب سوالات و پاسخ ها باید متجانس باشند.
- ۳- سوالات و پاسخ ها تا حد ممکن مختصر و کوتاه باشند.
- ۴- تعداد پاسخ ها بیشتر از تعداد سوالات باشند.
- ۵- تمامی پرسش ها و پاسخ ها در یک صفحه باشند.
- ۶- پرسش ها را با شماره و پاسخ ها را با حروف مشخص کنید.
- ۸- از سوالات منفی استفاده نکنید.
- ۹- قسمت خالی جورکردنی در انتهای تنه سوال باشد.

ج) سوالات کوتاه پاسخ SHORT-ANSWER

آزمون های دارای سوالات کوتاه پاسخ جهت سنجش هدفهای آموزشی با سطوح تاکسونومی I طرح می شوند. این سوالات به انواع زیر تقسیم می شوند:

۱- نوع پرسشی: که فقط یک پاسخ دارد.

۲- نوع کامل کردنی: که دارای یک قسمت خالی در انتهای تنه سوال است و باید با یک یا دو کلمه آن را تکمیل نمود.

۳- نوع تشخیصی: که در تنه سوال هدف آموزشی گنجاده می شود و در برابر هر سوال جای خالی جهت پاسخ منظور می شود.

در طراحی این گونه سوالات باید به نکات زیر توجه شود:

- ۱- طراحی سوال به گونه ای باشد که پاسخ آن کوتاه باشد
- ۲- سوال ساده، رسا و گویا باشد.
- ۳- جملات سوالات مستقیم از متن کتاب نباشد.
- ۴- در سوالاتی که پاسخ آنها عدد است، واحد مقیاس مشخص شود.
- ۵- در سوالات کامل کردنی از چند جای خالی استفاده نشود.

د) سوالات تشریحی (انشایی) ESSAY TEST

در این سوالات، دانشجو باید پاسخ سوال را تهیه نموده سازمانبندی کند و با یک روال منطقی بنویسد. دانشجو در دادن پاسخ آزاد است. این نوع سوالات دارای دو نوع می باشند:

- ۱- گسترده پاسخ که سوالات بسیار کلی می باشند. جهت سنجش توانایی سازماندهی افکار دانشجو در سطوح بالای یادگیری تاکسونومی II و III به کار می روند.

جمهوری اسلامی ایران

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
کرمانشاه

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

اصول طراحی آزمون های استاندارد

ویژه اعضای هیات علمی

قسمت دوم: آزمون های صحیح و غلط، جورکردنی،

پاسخ کوتاه و تشریحی

مشمول بر:

✓ نکات لازم جهت طراحی آزمونها

✓ نکات ضروری جهت تصحیح

تهیه شده در:

واحد ارزشیابی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

"توصیه های مهم"

در آزمونهای سنجش پایان دوره، هدف اصلی پیش یادگیری است لذا تمرکز باید بر این نکته مهم استوار باشد. استفاده از روش ها یا طراحی سوالاتی که نیاز به پاسخ زیرکانه و استفاده از هوش دارند باعث ایجاد چالش بین استاد و دانشجو می گردد. در آزمون های نظیر: کنکور یا آزمون های انتخاب دانشجویی برتر استفاده از عنصر هوش ضروری است ولی در آزمون های پایان دوره نباید از سوالاتی که وابسته به هوش هستند استفاده نمود. برای کاهش این چالش ذکر چند توصیه ضروری است:

- ۱- از سوالات منفی مضاعف خودداری نمایید.
- ۲- از آوردن چند جای خالی در سوال اجتناب نمایید.
- ۳- سوالات مبهم و گنگ نباشد.
- ۴- از ترفندهای دستور زبان استفاده نکنید.
- ۵- زمان کافی در اختیار دانشجویان قرار دهید.
- ۶- سیستم نمره گذاری جهت سوالات عادلانه باشد.
- ۷- از ادغام چند هدف آموزشی در یک سوال خودداری نمایید.
- ۸- از آنالیز کمی سوالات برای حذف سوالات نامناسب و ارتقاء سوالات موجود استفاده نمایید.

واحد ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی کرمانشاه با افتخار آماده ارائه هرگونه راهنمایی می باشد.

تلفن تماس: ۰۸۳۳۸۳۷۸۱۰۰ - ۱۰۲

داخلی ۱۳۲ واحد ارزشیابی

۲- محدود پاسخ در زمینه دستیابی به اهداف آموزشی در سطوح اهداف تاکسونومی II به کار می روند. تصحیح این سوالات ساده است و دانشجو موظف است پاسخ را در یک چارچوب مشخص بیان دارد. مثال: علت افزایش فشارخون در نارسایی کلیوی را توضیح دهید.

در این مثال دانشجو باید دلیل مشخص را شرح دهد.

در طراحی سوالات انشایی باید به نکات زیر توجه

شود:

- ۱- طراحی سوال منطبق بر اهداف آموزشی درس باشد.
- ۲- در تنه سوال پرسش واضح و دقیق طرح شود و از بکار بردن کلماتی مانند: به نظر شما، هرچه می دانید و... خودداری کنید.
- ۳- برای سوال نظام نمره دهی مشخص طراحی کنید تا حقی از دانشجویان که سوال را به طور کامل پاسخ نداده اند ضایع نشود.
- ۴- اگر می خواهید به شیوه نگارش، غلط املائی و... توجه کنید حتما دانشجویان را از این مطلب با خبر سازید.
- ۵- جهت آزمون تشریحی دقت کافی را اختصاص دهید.
- ۶- به دانشجویان حق انتخاب چند سوال از میان تعدادی سوال را ندهید.
- ۷- از روش تصحیح استاندارد استفاده نمایند. یعنی اوراق را بدون نام تصحیح کنید و در هر زمان فقط به یک سوال نمره بدهند. از همکار دیگری بخواهید تا سوالاتی را که شما تصحیح کرده اید مجدداً تصحیح کند و بین تصحیح سوالات زمان و فاصله نیندازید.
- ۸- می توان از سوالات تشریحی تغییر یافته استفاده کرد به عنوان مثال: استفاده از گزارشات رادیولوژی، الکتروکاردیوگرام، سونوگرافی و و از دانشجویان خواست که پاسخ تشریحی در مقابل این گزارشات بنویسند. این گونه سوالات سطوح بالای یادگیری در اهداف آموزشی را با تاکسونومی II و III می سنجند.